

Ta nemška animoznost na naših srednjih šolah je krvava rana, in dolžnost vseh faktorjev našega javnega življenja je, da združeno in z vsemi sredstvi delujejo na to, da se ta rana zaceli. Tu je vsaka obzirnost zločin na naši mladini iz zato na razvoju naroda. „Domovina“ pravi, da ima proti rečenemu profesorju Metzlerju v rokah orožje, ki ga mora storiti nemožnega na naših srednjih šolah! Če pozivljamo „Domovino“, naj rabi to orožje, ni to maščevalnost ali ščuvanje na denunciacije, ampak jo pozivljamo, naj v imenu naroda izvrši čin dolžne samoobrane. Če kdo našemu narodu streže po življenju, sili sam ta narod, da se brani!“

V resnici je nečuvstvo, kako se po nekod greši pri vzgoji naše mladine. Naši mladi ljudje se tudi drugod ne samo v Mariboru naravnost ubijajo, kar je vnebovpijoč greh, a to ne od nemških, ampak celo od slovenskih rok! Sploh smo prepričanja, da nimajo nekateri ljudje, ki imajo opraviti tudi s šolstvom, niti pojma o vzgoji in o ravnanju z mladino. Železna pest in trdo srce ne bosta nikdar plemenita vzgojevalca. Šola ni kaznilnica, temveč učilnica in vzgojevalnica.

Šolska izvestja.

Prejeli smo več šolskih izvestij, ki nam pričajo, da število učencev, oziroma učenk po naših ljudskih šolah vedno napreduje, da se po nekod množi tudi število razredov ter seveda tudi število učnega osebja. Šolska izvestja so nam podala vodstva I., II. in III. deške petrazrednice v Ljubljani, dekliški osemrazrednici v Ljubljani, deški štirirazrednici v Kranju in Novem mestu, ravnateljstvo meščanske šole v Krškem in izmed srednjih šol samo ravnateljstvo nižje realke v Idriji in ravnateljstvo c. kr. umetno-obrtno strokovne šole v Ljubljani. Ostalim ravnateljstvom srednjih šol se menda ni zdelo vredno, da bi nam poslala svoja šolska izvestja, oziroma „Jahresberichte“, saj nemara razen že imenovanega idrijskega, ljubljanske strokovne šole in onega II. državne gimnazije v Ljubljani, ki smo ga videli slučajno, ni slovenskega srednješolskega izvestja pod božjim solncem, kar je tudi signum temporis.

Letos je manj ljudskih šol izdalo letna poročila nego običajno druga leta. Vzrok tiči menda v tem, ker je deželni šolski svet kranjski prepovedal odlikovanje pridnih učencev in učenk, da privede čim hitreje zavoženo in dekadentno kranjsko šolstvo na pravi tir. Tako imajo krajni šolski sveti manj stroškov, a učenci in učenke manj veselja — torej dve muhi na en udarec!

Vsebina vseh ljudskošolskih izvestij je prilično enaka: učiteljski zbor, statistički pregled učencev, knjižnica, učila, važnejši ukazi šolskih oblastev, imenik učencev . . . Ljubljanska letna poročila imajo vrhutega še Trunkov jako umešten spis „Staršem šolske mladine“ v Dimnikovem prevodu, izvestje I. mestne šole prinaša poleg tega še kratek živatopis s sliko pokojnega Andreja Žumra, ki je vodil s prelepimi uspehi nekaj let imenovano šolo.

Po naših mislih bi bilo dobro, če bi vsako šolsko izvestje prineslo vsako leto kak primeren spis bodisi o domači ali šolski vzgoji, o razmerju med šolo in domom, o zemljepisnih ali zgodovinskih posebnostih dotičnega kraja in okraja i. t. d. To bi zanimalo starše in otroke bolj nego sama imena, same številke in suhoparni šolski ukazi.

Nemško-slovensko letno poročilo meščanske šole v Krškem opisuje petindvajsetletnico tega zavoda, ki mora zahvaliti svoj obstanek samo požrtvovalnosti plemenite rodovine Hočevarjeve. V tem šolskem izvestju edine, a še te nemške privatne meščanske šole je priobčen tudi nemški prolog ob slavnosti petindvajsetletnice, ki ga je zložil učitelj Jos. Cizel, in poljudno pisan slovensko-nemški članek „Ein Blick ins Reich der Kunstgeschichte“ iz peresa učitelja Karla Humeka. Vsa brošura je okrašena z mnogimi portreti in podobami.

Izvestje mestne nižje realke v Idriji prinaša na prvem mestu temeljito pisano razpravo prof. dr. Stanislava Benka „Kje naj postavimo meje psihiškemu življenju v organiški narodi?“ na drugem mestu pa velezanimivi spis prof. Maksa Pirnata „Pripravniki tečaj v Idriji“, ki je vzgojil obilico naših čestitih, izvečine že pomrlih tovarišev. Kako je graditi nova šolska poslopja, nam jasno kaže „Kratek popis novega realnega poslopja“, ki ga je na tretjem mestu priobčil in z reprodukcijami načrtov oživel ravnatelj Pirc.

O drngih šolskih izvestjih seveda ne moremo poročati, ker jih nismo — kakor že rečeno — prejeli.

Dopisi.

Zagreb.

Slavnostno odkritje spominske plošče Ivana Filipovića. Na dan godu sv. Cirila in Metoda, t. j. 5. julija t. l., se je vršila v Veliki Kopanici veličastna slavnost, kakršna se redko obhaja v mili nam domovini in kakršne doslej še ni bilo v Veliki Kopanici v Slavoniji. Ta dan je bila ob 5. popoldne na slavnosten način in ob izvanredni udeležbi naroda iz mesta in okolice, pa v prisotnosti mnogobrojne inteligence odkrita spominska plošča Ivana Filipovića, očeta hrvaške učiteljske organizacije. Po znakih oduševljenega razpoloženja domačega ljudstva je bilo možno sklepati, da se je ta narod pripravil za sprejem kakega visokega dostojanstvenika. Vse hiše, vsa poslopja in drevesa so bila okrašena in okinčana z narodnimi emblemi. In takisto narod, ta dragi, ta plemeniti in mili narod velikokopaniški. Vsi, ki so samo mogli na noge, mladi in stari ljudje, moški in ženske so prihitali na mesto slavlja, da izvrše prijetno dolžnost pijetete, da dajo duška čuvstvom, ki so mu prepojila dušo. A da si je ta narod gledati iz oči v oči, kako ga krasi vedro in pošteno čelo, kako so se mu rdela od radosti lica, kako so se mu napolnile z zadovoljstvom in ponosom prsi, ker se slavi eden izmed prvih in najodličnejših sinov njegovih, tedaj ti ni treba mnogo, da ti ne zableste v očeh zaradi nekega posebnega čuvstva in razburjenja solze radosti, da pod vplivom toliko ugodnih dejmov ne vsklikneš z evangelistom: Resnično, resnično, ti Velika Kopanica, nisi najmanjše mesto v vseh Hrvatih, ker je izšel iz tebe velik tolažnik in sijajna zvezda na nebu hrvaškega šolstva, naš velikan in prvak Ivan Filipović, ki ga ti sodiš in odgojiš, ki mu ti daš bister um in narodno dušo, ki ga tudi znaš ceniti in slaviti!

Ko je dospel čas, da stopimo k odkritju spominske plošče, se je dvignila vsa Velika Kopanica, da pohiti tja. Narod, ki ga je bilo na tisoče, se je razvrstil v gostih vrstah ob obeh straneh ceste. Svečani izprevod, na katerega čelu so stopali zastavonosci in mestna godba djakovška, se je začel pomikati iz šole na odkazano mesto. Za šolsko mladino